

CONGRES
2025

ABSTRACTS

PATIENT EMPOWERMENT, HEFBOOM TOT PATIENTENBETROKKENHEID **EDGARD EECKMAN**

Edgard Eeckman is mede-oprichter en voorzitter van de VZW Patient Empowerment. Voorheen was hij 16 jaar communicatiemanager van het UZ Brussel. Hij studeerde communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel en is doctor in de media- en communicatiestudies. Hij is gastprofessor over Patient Empowerment aan verschillende onderwijsinstellingen en publiceerde verschillende boeken over communicatie, communicatie in de zorg en Patient Empowerment.

Patient Empowerment is zowel een ethisch streven als een proces dat leidt tot een zorgvrager die mee aan het stuur zit van zijn/haar zorgproces. Het heeft enkel voordelen voor alle betrokkenen en leidt tot een betere kwaliteit van de relatie zorgvrager-zorgverlener. Patient Empowerment laat toe via communicatie inzicht te krijgen in het niveau van betrokkenheid dat de patiënt wenst. Patient Empowerment is een voorwaarde tot zelfmanagement of zelfbehandeling door de patiënt waarbij deze een actieve rol opneemt in zijn gezondheidsproces.

De patiënt heeft, als hij of zij dat wil, de regie. Dat een patiënt medeverantwoordelijkheid draagt voor zijn gezondheid – een essentieel aspect van Patient Empowerment – is essentieel voor de preventie van ziekte. Het is dus niet vrijblijvend! Het gaat om gedeelde controle en verantwoordelijkheid en om wederzijds respect.

**BELANG VAN SPONTANE TAALANALYSE VOOR
DIAGNOSTIEK EN BEHANDELING VAN KINDEREN
MET TOS**
ROB ZWITSERLOOD

Universiteit Utrecht (Hogeschool Utrecht, gepensioneerd)

Kinderen met taalontwikkelingsstoornissen (TOS) hebben vaak complexe grammaticale problemen, zowel met de complexiteit als met de correctheid. Daarnaast worden ze vaak gehinderd door woordvindingsproblemen, die de zinsbouw nadelig kunnen beïnvloeden.

Gestandaardiseerde taaltests geven maar beperkt inzicht in die problemen en bieden ook te weinig informatie voor het opstellen van geschikte behandeldoelen. Spontane taalanalyse (STA) biedt waardevolle aanvullende informatie voor diagnostiek en behandeling van grammaticale problemen. Vanuit een theoretische basis over grammaticale ontwikkeling bij TOS geef ik handvatten over verschillende manieren van uitlokking van taal op verschillende leeftijden, het maken van transcripties, het analyseren van taalsamples en het opstellen en evalueren van behandeldoelen. Je maakt ook kennis met verschillende ICT-hulpmiddelen en ICT-toepassingen voor het uitvoeren van STA.

**KAN JE TOS OPSPOREN AAN DE HAND VAN
GEBAREN?**
LOTTE VAN DEN EYNDE

KU Leuven

Verbale en non-verbale communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Denk bijvoorbeeld aan ons spontaan gebruik van handgebaren wanneer communicatie moeilijk verloopt, bijvoorbeeld in een land waar we de taal niet beheersen. Wetenschappelijk onderzoek bevestigt eveneens de sterke samenhang tussen gesproken taal en gebaren. Zo kan het gebruik van gebaren op jonge leeftijd de latere taalontwikkeling voorspellen en ondersteunen gebaren de taalverwerving. Deze samenhang roept de vraag op of de aanwezigheid van een taalontwikkelingsstoornis (TOS) opgespoord kan worden via een non-verbale gebarentaak. Dergelijk non-verbaal screeningsinstrument zou immers de uitdagingen van verbale taalscreening bij anderstalige nieuwkomers en successief meertaligen kunnen omzeilen. Om dit te onderzoeken, werd een taak afgenomen die het begrip van gebaren meet bij 40 typisch ontwikkelende eentalige kinderen, 40 typische ontwikkelende tweetalige kinderen en 40 tweetalige kinderen met TOS. Daarnaast werden gestandaardiseerde taaltests afgenomen om de relatie tussen de gebarentaak en taalvaardigheid te analyseren. Preliminair resultaten tonen aan dat kinderen met TOS met 73% accuraatheid werden geïdentificeerd. Verder lijkt de gebarentaak samen te hangen met lexicon, semantiek en met algemene moedertaalvaardigheid zoals gerapporteerd door de ouders. Deze gebarentaak opent perspectieven voor kinderen waarbij de taalvaardigheid doorgaans lastiger te beoordelen is, zoals meertalige kinderen. Bovendien biedt dit potentieel voor een snelle en toegankelijke screening voor een brede doelgroep.

**DYSFASIE, TAALACHTERSTAND, TAALSTOORNIS?
DE COMPLEXITEIT VAN DIAGNOSTIEK IN HET
DOMEIN VAN DE TAALONTWIKKELING – EEN
UPDATE UIT HET ONDERZOEKSVELD
JOLIJN VANDERAUWERA**

UCLouvain

Ondanks de hoge prevalentiecijfers, zijn stoornissen in de taalontwikkeling een van de minst erkende ontwikkelingsaandoeningen. Een van de belangrijkste redenen hiervan is het gebrek aan eenduidige terminologie. Tot voor kort werd in de internationale literatuur een wildgroei aan terminologie gehanteerd, zoals dit ook in de klinische praktijk het geval is. Deze wildgroei aan termen heeft een belangrijke impact op verschillende domeinen, omdat het leidt tot een verzwakking van het concept. Enerzijds zien we dat het onderzoeksveld hierdoor een minder sterke financiering kent. Anderzijds bemoeilijkt dit het klinische domein, bijvoorbeeld door problemen in communicatie tussen medici en met patiënten, alsook een gebrek aan erkenning voor patiënten. Deze problematiek was de aanleiding voor het CATALISE project, dat in 2015-2016 plaatsvond en waarbij verschillende betrokkenen uit het onderzoeks- en klinische veld en uit verschillende landen samen tot een consensus kwamen wat betreft de terminologie van de taalstoornissen, alsook bepaalde criteria die hiermee gepaard gaan (Bishop, 2017). In deze presentatie zal een update gegeven worden vanuit het onderzoeksveld en de huidige gehanteerde terminologie, alsook een vertaalslag van deze terminologie naar onze Belgische context.

**DE BETROUWBAARHEID VAN TELEPRAKTIJK VOOR
DIAGNOSTIEK: EEN EFFECTIVITEITSSTUDIE BIJ
KINDEREN VAN 7 EN 8 JAAR VOOR DRIE
LOGOPEDISCHE TAKEN (TAAL EN LEZEN)
(1) JOLIYN VANDERAUWERA
(2) SABINE VAN EERDENBRUGH**

(1) UCLouvain,
(2) Thomas More

Inleiding: Verschillende studies analyseerden de effectiviteit van telepraktijk binnen de logopedische therapie, maar over de betrouwbaarheid van telepraktijk voor diagnostiek bij kinderen is minder evidentie beschikbaar. Deze studie ging na of een beoordeling via telepraktijk van dezelfde kwaliteit is als een klassieke beoordeling voor drie logopedische testen. De ervaringen van de kinderen in beide condities werden tevens in kaart gebracht.

Methodiek: In dit onderzoek werden 40 kinderen van 7 tot 8 jaar tweemaal beoordeeld op drie logopedische taken: een auditieve discriminatietask met pseudowoorden, een receptieve woordenschattask waarin één uit vier afbeeldingen geïdentificeerd wordt na instructie en een leestaak op tekstniveau onder tijdsdruk (één minuut). De afname gebeurde volgens een ABBA-opzet, om een volgorde-effect te vermijden. De resultaten van de kinderen werden vergeleken op basis van de beoordelingsmodaliteit. **Resultaten:** Met betrekking tot de modaliteiten kon een statistisch significant verschil worden aangetoond in de auditieve discriminatietask en de lexicale begripstask. Voor de leestaak werd geen significant verschil vastgesteld. De ervaring van de kinderen was over het algemeen positief voor beide modaliteiten. **Discussie:** Deze bevinding bevestigt de aanbeveling uit de Richtlijn voor Telepraktijk over de diagnostiek van taalvaardigheden, namelijk dat telepraktijk voor dit doeleinde minder geschikt is dan een klassieke beoordeling.

**HANDVATEN OM MOTIVATIE BIJ KINDEREN TE
VERSTERKEN'**
ANKE VAN OEVELEN

Thomas More hogeschool – unit Mens & Welzijn
Het Groeiatelier

Hoe kunnen we motivatie van kinderen én hun omgeving (ouders, leerkrachten, wijzelf) versterken ? We ervaren allemaal in ons dagdagelijks werk met kinderen en hun omgeving (ouders, leerkrachten, ...) dat motivatie soms ver te zoeken is. Ook bij onszelf. Wat kan je dan doen ? Is het werken met een beloningssysteem een goed idee ? Welke alternatieven zijn er ? En hoe komt het dat het ene kind gemotiveerd blijft en het andere niet ? Verwacht je aan concrete handvaten en tools om hier de volgende dag mee aan de slag te gaan.

Anke Van Oevelen is docent aan Thomas More hogeschool binnen de unit Mens & Welzijn. Zij doceert het vak talentgedreven werken binnen de opleiding Logopedie & Audiologie en is mede-oprichter en docent binnen het postgraduaat Positieve Psychologie. Daarnaast is zij freelance trainer in haar Groeiatelier, waar ze ook werkt als loopbaancoach. Ze geeft opleidingen en trainingen rond positieve psychologie in organisaties.

**VOORZETSELSCREENING VOOR AFASIE
DORTE DE KOK**

Center for Language and Cognition Groningen,
Rijksuniversiteit Groningen

Personen met afasie (PMA) hebben vaak moeite met de verwerking van voorzetsels. Voorzetsels behoren tot één van de drie verschillende types: lexicale, syntactische en gesubcategoriseerde voorzetsels. In deze presentatie beschrijven we een nieuwe screening en de eerste normgegevens ervoor. De screening bestaat uit een begripstaak, een grammaticaliteitsbeoordelingstaak en een invultaak. Dertig personen zonder afasie en acht PMA namen deel aan het pilootonderzoek. De resultaten toonden significante verschillen tussen de groepen en lieten zien dat twee PMA vooral moeite hadden met lexicale voorzetsels in de invultaak. Voor alle drie subtaken zijn cut-off waarden bepaald. Leeftijd beïnvloedde de scores bij de begripstaak en de grammaticaliteitstaak, wat leidde tot aangepaste cut-off-waarden. De screening is vrij beschikbaar en met de nieuwe normgegevens inzetbaar in de klinische praktijk.

**ONTWIKKELING EN KLINISCHE VALIDATIE VAN EEN
AUDITIEVE BENOEMTEST VOOR PERSONEN MET
POST-STROKE AFASIE**
KLARA SPOOREN (1) EN JANA SEVENANTS (2)

(1) PhD studente aan KuLeuven,
(2) Research Assistent aan KuLeuven

Een patiënt met een vermoeden van woordvindingsproblemen meldt zich bij je aan. Je neemt, vermoedelijk, de Nederlandse BenoemTest of een andere woordvindingstest o.b.v. visuele input af. Zouden deze testresultaten echter ook betrouwbaar zijn als deze persoon ook visuele stoornissen zoals hemianopsie of neglect heeft? Dit lijkt misschien een abstracte voorstelling maar de combinatie komt vaker voor dan men denkt. Benoemen o.b.v. omschrijvingen zou niet alleen een alternatief zijn voor deze populatie maar zou eventueel ook moeilijker zijn en beter aansluiten bij de subjectief ervaren klachten.

In deze presentatie wordt de ontwikkeling van een Screeningsversie van een Auditieve BenoemTest (ABT-6) besproken, samengaand met de validatie in een chronische en acute populatie post-stroke, en interessante toekomstperspectieven.

**AAN DE SLAG MET AFASIE: EEN HANDBOEK VOOR
(TOEKOMSTIGE) LOGOPEDISTEN**
**DALEMANS, R.(1), DOEDENS, W.(2) VAN EWIJK, L.
(3)**

(1) Lector Begrijpelijk Communiceren, PhD., Zuyd Hogeschool, Nederland

(2) Logopedist, PhD., Auris, Nederland

(3) Associate Lector, PhD. Hogeschool Utrecht, Nederland (zal niet aanwezig zijn)

Aanleiding

Jezelf kunnen uitdrukken is essentieel voor autonomie en deelname aan de samenleving. Begrijpelijk communiceren is de sleutel, een complex proces waarbij de hulpvrager, de professional, de interactie tussen beiden, de omgeving en de organisatie betrokken zijn. Door aan verschillende knoppen te draaien, kunnen we mensen met afasie optimaal begeleiden. Dit was aanleiding voor een nieuw boek: " Aan de slag met afasie", waaraan onderzoekers, docenten en professionals uit het werkveld hebben bijgedragen.

Werkwijze

Onze presentatie biedt een inkijk in hoe we toekomstige professionals willen ondersteunen in het werken met mensen met afasie, met als doel optimaal begrijpelijk communiceren. Het uiteindelijke doel is optimale communicatieve participatie. De focus ligt op de mens met afasie en zijn omgeving, en hoe afasie binnen deze context tot uiting komt.

Resultaten

We nemen toekomstige professionals mee in de verschillende fasen van herstel na hersenletsel en de diverse rollen van de logopedist: van overleven na hersenletsel, omgaan met hersenletsel, tot leven met hersenletsel.

Discussie

Communicatieve participatie is essentieel voor het opbouwen van gezonde relaties en bijdragen aan positieve veranderingen in de samenleving. Wij pleiten voor een brede benadering van de persoon met afasie, waarbij communicatieve participatie en welzijn centraal staan, en nodigen uit tot samenwerking aan een inclusieve samenleving.

**APROCSA-NL: EEN INSTRUMENT VOOR DE
AUDITIEF-PERCEPTUELE BEOORDELING VAN
NATUURLIJKE SPRAAK BIJ PERSONEN MET
AFASIE**

MARA BARBERIS

Experimentele otorinolaryngologie (ExpORL),
Departement Neurowetenschappen, KU Leuven

Het analyseren van natuurlijke spraak wint de laatste jaren aan populariteit, maar wordt slechts beperkt geïmplementeerd in de klinische praktijk omwille van de hoge workload van de manuele transcriptie en analyse van natuurlijke spraak. Onderzoekers proberen deze workload te verlagen door te werken met auditief-perceptuele beoordelingen, een methode die ook ingezet wordt bij het diagnosticeren van bv. dysartrie. In 2019 lanceerden Casilio en collega's het APROCSA instrument. APROCSA staat voor 'auditory-perceptual rating of connected speech in aphasia' en laat toe om 27 features (bv. neologismen, perseveraties, woordvindingsproblemen...) te beoordelen die frequent voorkomen bij personen met afasie. Dit gebeurt aan de hand van een score op een vijfpuntschaal per feature. In het kader van de IANSA studie werd APROCSA aangepast voor het Nederlands. Tijdens deze presentatie zal dit instrument en de mogelijkheden die het biedt voor de klinische praktijk toegelicht worden.

**EEN ZOEKTOCHT NAAR DE GENETISCHE
PREDISPOSITIE VAN STOTTEREN: EEN STAND
VAN ZAKEN.**

RONNY BOEY PHD

Universiteit Antwerpen, CIOOS, Centrum voor Stottertherapie

Bedoeling/achtergrond

In de praktijk worden logopedisten geconfronteerd met de fenomenen van stotteren. Ze vloeien voort uit een biogenetische predispositie, het neurologisch functioneren, leerprocessen en omgevingsinvloed. In deze voordracht wordt een overzicht gegeven van de zoektocht naar de mogelijke genetische predispositie voor stotteren.

Methode/werkwijze

Studies over genetica bij stotteren starten met gegevens over het familiaal voorkomen van deze spraakstoornis. Ten eerste is een klinisch onderzoek gerealiseerd in het Centrum voor Stottertherapie bij 2000 ouders van kleuters en kinderen naar het gerapporteerd familiaal voorkomen van stotteren. Ten tweede is een literatuurstudie uitgevoerd om de resultaten te vergelijken en in verband te brengen met genetische predispositie tot stotteren.

Resultaten/bevindingen

Het familiale voorkomen zoals gemeten in de klinische studie wordt gepresenteerd. Er is een verband nagegaan met de stotterernst, het ontstaan van stotteren, het geslacht van het kind, het tempo van de taalontwikkeling en meertaligheid. De implicaties voor genetische predispositie worden besproken en in verband gebracht met gegevens uit chromosomale 'linkage studies' en moleculaire genetica.

Besluiten/discussie

Er wordt vastgesteld wat de huidige stand van zaken is betreffende de mogelijke genetische predispositie tot stotteren en wat de uitdagingen zijn voor toekomstig onderzoek. Er wordt besproken hoe de kennis zinvol kan worden ingezet in de behandeling van kinderen die stotteren en hun ouders.

**TIME TO TALK: EEN ATTITUDEPROGRAMMA VOOR
JONGEREN OVER STOTTEREN**

**(1) VAN EERDENBRUGH, S
(2) AERTS, M**

(1&2) Thomas More Hogeschool, Opleiding Logopedie,
Antwerpen

De impact van stotteren op een persoon die stottert (PDS) is aanzienlijk en hangt vaak af van de reactie van anderen. Deze studie onderzocht de houding van jongeren van ≥ 15 jaar tegenover PDS en evalueerde een klassikaal attitudeprogramma.

Negen scholen namen deel. De jongeren vulden de POSHA-S in vóór en na het programma. Het programma omvatte een klassikale discussie over zes stottergerelateerde onderwerpen en het nummer Time To Talk, dat Portland schreef voor dit project. De eerste vragenlijst werd ingevuld door $N = 582$. Voor $N = 229$ konden de antwoorden van vóór en na het programma worden vergeleken.

In het algemeen hadden vrouwelijke jongeren en jongeren uit het hoogste opleidingsniveau een positievere houding tegenover PDS. Katholieke en atheïstische jongeren verschilden voor één construct (oorzaak van het stotteren) van islamitische jongeren, evenals jongeren die in België geboren waren van jongeren geboren in een ander land. De scores van de Vlaamse steekproef vertoonden een gelijkaardige variabiliteit als die van de andere Europese steekproeven en de POSHA-S databank. Een statistisch significante attitudeverandering werd waargenomen na het programma voor één construct (Zelfreacties op PDS: Aanpassen/helpen) (Pre $M = 37,35$ versus Post $M = 47,59$, $p < .001$).

**VIRTUAL REALITY IN STUTTERING THERAPY
GARETH WALKOM**

Founder - withVR, Belgium & Research Affiliate - George Washington University, USA

Speech-language pathologists (SLPs) can find it challenging to guide people who stutter (PWS) in moving from the practice to real-life speaking situations. Outside the practice can be unknown territory, and individuals are often stigmatized because they speak differently. Today, SLPs who provide therapy to PWS can access many technologies to educate and engage their clients. Specifically, virtual reality (VR) technologies can provide meaningful therapy for PWS. In the past five years, VR technology has become accessible to the average SLP, no matter the size of their organization. However, it is key that the VR experience is shaped to the needs of every individual they work with, no matter their goals. This session will showcase the scientific background of VR, how VR is being used in stuttering therapy worldwide, and the current and future possibilities VR can provide. You will see how Flemish SLPs have utilized the tool 'Therapy withVR' (featured in an invited presentation at the ASHA Convention 2023) to simulate realistic social interactions with PWS in Flemish. Moreover, our VR tools provide access to the latest artificial intelligence models to generate emotional speech and continue the natural flow of conversations, no matter your technological skill level.

**GENERALISATIE NA LOGOPEDISCHE THERAPIE?
EEN STUDIE BIJ KINDEREN MET EEN
PALATOSCHISIS**
CASSANDRA ALIGHIERI

Postdoctoraal Onderzoeker, Universiteit Gent, Centre for Speech and Language Sciences

In de literatuur bij kinderen met spraakklankstoornissen wordt vaak aangenomen dat fonologische interventie leidt tot betere generalisatie dan fonetische interventie. Deze hypothese is echter nog niet getoetst bij kinderen met een palatoschisis. Bovendien bestaan er verschillende types generalisatie (bv. naar klanken, niet-getrainde woorden, andere contexten). Dit onderzoek vergelijkt de effecten van motor-fonetische en linguïstisch-fonologische therapie op generalisatie bij kinderen met een palatoschisis. Dertien kinderen met palatoschisis (gemiddelde leeftijd = 7,5 jaar) namen deel aan de studie. Ze waren eerder betrokken bij een gerandomiseerde, sham-gecontroleerde studie waarbij motor-fonetische therapie (n = 7) werd vergeleken met linguïstisch-fonologische therapie (n = 7). Spraakstalen werden verzameld vóór en na therapie en geanalyseerd met de Nederlandse versie van het Cleft Audit Protocol for Speech-Augmented. Generalisatie (binnen één klankklasse, tussen klankklassen en totale generalisatie) werd berekend op basis van percentages. Linear Mixed Models toonden significante Tijd x Groep-interacties voor generalisatie binnen één klankklasse en totale generalisatie bij zinsimulatie, waarbij linguïstisch-fonologische interventie leidde tot hogere generalisatiepercentages. Er werden geen significante verschillen gevonden voor generalisatie tussen klankklassen. Generalisatie kan dus optreden na zowel motor-fonetische als linguïstisch-fonologische interventie. De linguïstisch-fonologische aanpak resulteerde echter in grotere generalisatie-effecten, wat belangrijke implicaties heeft voor de behandeling van kinderen met palatoschisis.

**FONOLOGISCH BEWUSTZIJN BIJ KINDEREN MET
SCHISIS: EEN VERGELIJKEND ONDERZOEK
FIEN ALLEMEERSCH**

Doctoraatsonderzoeker Universiteit Gent

Fonologisch bewustzijn speelt een cruciale rol in de ontwikkeling van spraak en geletterdheid. Hoewel kinderen met schisis een verhoogd risico hebben op persisterende spraakstoornissen en leesmoeilijkheden is er geen consensus over het fonologisch bewustzijn van deze kinderen. Deze studie vergeleek daarom het fonologisch bewustzijn op syllabisch, intrasyllabisch en fonemisch niveau tussen Nederlandstalige kinderen met schisis en typisch ontwikkelende leeftijdsgenoten.

Zeven kinderen met schisis tussen 6 en 12 jaar werden gematcht met een leeftijdsgenoot zonder schisis op basis van leeftijd, geslacht en sociaal-economische status. Het fonologisch bewustzijn werd beoordeeld a.d.h.v. de subtest "Fonologisch Bewustzijn" uit de CELF-IV-NL en de Proef Fonologisch Bewustzijn. Het fonologisch bewustzijn werd vergeleken op de drie verschillende niveaus, namelijk het syllabisch, intrasyllabisch en fonemisch niveau.

Deze studie kon geen significante verschillen weerhouden tussen beide groepen op de drie niveaus van fonologisch bewustzijn. Kinderen met schisis vertoonden echter wel een trend van lagere scores op specifieke taken, zoals rijmen en segmenteren.

Deze studie suggereert dat het fonologisch bewustzijn van kinderen met schisis vergelijkbaar is aan dat van hun leeftijdsgenoten. Specifieke moeilijkheden kunnen echter voorkomen. Vroegtijdige signalering en ondersteuning blijven bijgevolg essentieel, gezien het belang van fonologisch bewustzijn voor de spraakontwikkeling en de ontwikkeling van geletterdheid.

**“KOSTEN EN BATEN VAN EEN INTERDISCIPLINAIRE
BEHANDELING VAN EEN GESPLETEN VERHEMELTE:
PERCEPTIES EN ERVARINGEN VAN KINDEREN MET
EEN GESPLETEN VERHEMELTE EN HUN OUDERS”**
TARA MOUTON

Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Centre for Speech and Language Sciences (CESLAS), Universiteit Gent – Departement Neurowetenschappen, Onderzoeksgroep Experimentele Oto-rino-laryngologie, Katholieke Universiteit Leuven

De behandeling van kinderen met een gespleten (lip en) verhemelte (CP±L) vereist een interdisciplinaire aanpak. Hoewel deze aanpak bedoeld is om de kwaliteit van leven (QoL) van kinderen te verbeteren, kan de jarenlange, behandeling toch als belastend worden ervaren door kinderen en hun omgeving. Deze studie onderzocht de ervaringen van kinderen met CP±L en hun ouders met betrekking tot de ervaren kosten en baten van interdisciplinaire behandeling van CP±L. Tien ouders en zeven kinderen met CP±L namen deel. Een onafhankelijke interviewer nam 7 semigestructureerde interviews af met kind en ouder(s) samen. De gegevens werden inductief thematisch geanalyseerd. Uit de analyses van de interviews kwamen vier belangrijke thema's naar voren: (1) financiële belasting (hospitalisatieverzekering, extramurale en paramedische zorg), (2) emotionele belasting (diagnose, operaties), (3) interdisciplinaire behandeling (schisisteam, tijdsinvestering, vrijheid van behandelingskeuze) en (4) houding ten opzichte van behandeling (veerkracht van het kind, coping van de ouders). We kunnen concluderen dat een interdisciplinaire behandeling zowel financiële en medische aspecten als de QoL van kinderen met CP±L en hun ouders beïnvloedt. Hun perceptie van CP±L bepaalt hoe ze de lasten ervaren. Ondanks uitdagingen erkenden deelnemers de voordelen, zoals verbeteringen in uiterlijk en functionaliteit, wat hen motiveert om de behandeling voort te zetten.

**VOEDINGSUITDAGINGEN BIJ KINDEREN MET
SCHISIS: ERVARINGEN VAN OUDERS**
KIM BETTERS

Achtergrond. Het vinden van de juiste voedingsmethode voor een kind met schisis vormt vaak een uitdaging. Dit kwalitatief onderzoek ging na hoe ouders in Vlaanderen het voedingsproces ervaren en welke ondersteuning zij kregen op vlak van voeding tijdens het eerste levensjaar van hun kind. Methode. Er werden semi-gestructureerde interviews afgenomen bij 6 moeders en 2 vaders van kinderen tussen 12 en 30 maanden met (cheilognatho)palatoschisis door een logopedist van het schisisteam UZ Gent aan de hand van een interviewgids met open vragen. De audio-opnames werden getranscribeerd en inductief gecodeerd in NVivo 12 Pro. Een thematische analyse op basis van een codeboom werd uitgevoerd. Resultaten. Drie centrale thema's kwamen aan bod: voeden van de baby, ervaringen van ouders, en professionele ondersteuning. Ouders geven aan dat zorgverleners beperkte kennis en ervaring hebben op het vlak van voeding bij kinderen met schisis wat leidt tot frustratie, stress, onzekerheid en angst. Discussie. Het beschikbaar stellen van eenduidige informatie en het aanbieden van meer gestructureerde ondersteuning vanuit de schisisteams zou kunnen bijdragen aan de hulpvraag van ouders. Aanbevelingen vanuit de Nederlandse Vereniging voor Schisis en Craniofaciale afwijkingen omtrent het ondersteunen van het voedingsproces bij kinderen met schisis zullen tijdens de presentatie besproken worden.

**FAMILIALE RISICOFACTOREN VOOR (LANGDURIG)
FOPSPENGEBRUIK**

**(1) ELINE VAN KERCKHOVE
(2) LAURA LIESSENS**

(1) Thomas More
(2) Flo-praktijk

Hoewel de mate van fopspeengebruik varieert tussen landen, is het gebruik ervan talrijk aanwezig bij kinderen uit verschillende populaties. Nochtans lijken de voordelen van fopspeengebruik niet (voor ieder kind) op te wegen tegen de nadelen ervan.

De frequentie en intensiteit van het fopspeengebruik kan variëren afhankelijk van de leeftijd van het kind. Ook het moment waarop de fopspeen wordt aangeboden of wordt weggehaald verschilt tussen kinderen.

Welke factoren bij de ouders en binnen het gezin dragen bij tot dit (langdurig) gebruik van een fopspeen? En wat zijn de beschermende factoren?

Met een systematische review brachten we enkele belangrijke risicofactoren en beschermende factoren in kaart. Er werden 15 studies geïncludeerd waarin significante associaties werden gevonden tussen fopspeengebruik bij kinderen en diverse familiale factoren zoals het werkstatuut van de moeder, de gezinssamenstelling, het opleidingsniveau van de ouders, het gehoor van de moeder enz.

De gevonden evidentie kan een leidraad zijn bij de preventie van fopspeengebruik. Sensibilisering over de consequenties van fopspeengebruik en ondersteuning van de beschermende factoren bij de profielen met een verhoogd risico op fopspeengebruik kan helpen om het aantal (langdurige) fopspeengebruikers te verminderen.

**DE WEG NAAR BETROUWBARE TAALDIAGNOSTIEK
EN EFFECTIEVE TAALONDERSTEUNING VOOR
MEERTALIGE KINDEREN IN VLAANDEREN.
JULIE DAELMAN**

Foyer vzw, Universiteit Gent

Taaldagnostiek -en ondersteuning bij meertalige kinderen vereist een aanpak die is afgestemd op de complexiteit van elke taalsituatie. Door de diversiteit aan talen en taalontwikkelingstrajecten in Vlaanderen is dit in de praktijk vaak een uitdaging voor logopedisten. Het evalueren van vaardigheden die minder afhankelijk zijn van specifieke kennis in een taal, zoals vertelvaardigheden, en het in kaart brengen van taalleerpotentieel kunnen een waardevolle aanvulling zijn op de huidige diagnostische en therapeutische aanpak. Tijdens deze uiteenzetting zullen we op basis van recent wetenschappelijk doctoraatsonderzoek de meerwaarde van narratieve vaardigheden voor taaldagnostiek en -interventie bij meertalige kinderen belichten. Hierbij komen ook de beperkingen en mogelijkheden van gestandaardiseerde taaltests in de schooltaal, dynamisch onderzoek, de effectiviteit van narratieve training en de attitudes van leerkrachten ten opzichte van tweedetaalverwerving en thuistaalbehoud aan bod. Door diagnostiek en interventie te combineren, willen we met deze lezing een holistische kijk op taalvaardigheden van meertalige kinderen bieden.

TAALDENKEN STIMULEREN BIJ KINDEREN MET EEN STOORNIS IN DE COMMUNICATIEVE ONTWIKKELING A.D.H.V. DGM.

(1) LAURA SAELENS
(2) JANA VERZELE

(1) zelfstandige praktijk, Logopedie Laura Saelens,
(2) zelfstandige praktijk, Logopedie Pajottenland,
revalidatiecentrum Land van Halle en Asse

We lichten de ontwikkeling van het kinderebrein toe. Hierbij spitsen we ons toe op de delen van het brein die belangrijk zijn bij het taaldenken. Daarnaast gaan we ook dieper in op hoe kinderen leren. We bekijken de invloed van de executieve functies. Hierna belichten we de cognitieve vaardigheden volgens de verschillende stadia van Piaget. Vanuit een theoretisch kader leggen we de link met de 'denkstimulerende gespreksmethodiek' (DGM) van Marion Blank. We belichten de verschillende uitgangspunten van DGM en sommen alle niveaus op. Vervolgens passen we de drie stappen van DGM toe: eerst bepalen we met behulp van een analyse met 'Even denken' de juiste denkvraag. Nadien analyseren we het antwoord van het kind en tot slot bemoeilijken of vergemakkelijken we deze denkvraag. Na dit theoretisch kader volgen enkele toepassingen met het boek 'Een bijzondere dag op de boerderij' en een sensorische box (concreet materiaal).

**DIAGNOSTIEK DYSLEXIE EN DYSCALCULIE BIJ
(JONG)VOLWASSENEN
VALERIE VAN DEN BRANDE**

PraxisP KU Leuven
Zelfstandige praktijk

Het op een wetenschappelijk verantwoorde wijze onderzoeken van dyslexie en/of dyscalculie is bij (jong)volwassenen tot op vandaag niet eenvoudig. Enerzijds zijn de criteria uit recente wetenschappelijk aanvaarde en beschrijvende definities vaak niet voldoende afgestemd op de problemen die deze doelgroep nog ondervindt. Anderzijds is er een beperkt aanbod aan goed genormeerd Vlaams testmateriaal. In deze lezing illustreren we de procedure die we hanteren op PraxisP, het academisch praktijkcentrum verbonden aan KU Leuven dat een brug slaat tussen wetenschappelijk onderzoek en hulpverlening. We vertrekken vanuit de hulpvragen van deze doelgroep en de implicaties daarvan voor de classificerende en handelingsgerichte diagnostiek. Vervolgens illustreren we concreet de diagnostische procedure en instrumenten die we hierbij inzetten. Ook belichten we enkele uitdagingen bij het nagaan van het hardnekkigheids- en exclusiviteitscriterium en illustreren we hoe dit alles in een goed gemotiveerd verslag beschreven kan worden. Tenslotte bekijken we handelingsgericht de vraag rond zinvolheid van therapie bij deze doelgroep.

**REDELIJKE AANPASSINGEN. WAT KAN, WAT MAG
EN WAT MOET?**
SILKE KELLENS

postdoctoraal onderzoeker aan de KU Leuven en gastlector bij PXL

Dyslexie en ADHD komen vaak samen voor, gezien ongeveer 15-40% van de kinderen met één van deze diagnoses ook symptomen vertoont van de andere. Wetenschappelijke literatuur wijst uit dat kinderen met comorbide dyslexie en ADHD op cognitief niveau moeilijkheden ervaren die zowel gerelateerd zijn aan dyslexie (zoals fonologische tekorten) als aan ADHD (zoals executieve functietekorten), naast problemen met verwerkingssnelheid. Bovendien lijkt de comorbide groep vaak ernstigere moeilijkheden te hebben dan de groep met slechts één diagnose. Vroege identificatie van deze stoornissen is cruciaal vanwege de ernstige cognitieve problemen, het verhoogde risico op slechte schoolprestaties en andere problemen.

In haar doctoraatsproject vergeleek Silke Kellens gedurende 3 jaar de cognitieve ontwikkeling van kleuters met een verhoogd risico op het ontwikkelen van dyslexie en/of ADHD met een groep kleuters die bovengemiddeld presteerden. Alle kinderen werden getest op verschillende momenten en beoordeeld op fonologische vaardigheden, executieve functies, verwerkingssnelheid en schoolse prestaties. Tijdens deze lezing gaat ze dieper in op de resultaten van haar studie. De presentatie sluit af door deze bevindingen te plaatsen binnen eerder onderzoek en door de eerste klinische implicaties voor te stellen.

**IS EEN LOGOPEDISCHE SCREENING OP GERIATRIE
ZINVOL?**
NINA BONI

Universitair Ziekenhuis Antwerpen

Naast sarcopenie en cognitieve problemen, is ook orofaryngeale dysfagie (OD) een prevalentie en majeure stoornis binnen de geriatrie populatie. OD wordt dan ook beschouwd als één van de geriatrie giants. Ondanks de hoge prevalentie en ernst is OD ondergediagnosticeerd en bijgevolg onderbehandeld in veel medische centra.

Optimale logopedische zorg in ziekenhuizen en centra waar deze populatie verzorgd wordt is cruciaal. Sinds 2020 bestaat er in het UZA een afdeling acute geriatrie waar elke patiënt bij opname logopedisch gescreend wordt. Tijdens deze presentatie gaan we dieper in op OD als geriatrie syndroom en tonen we de logopedische screening die dagelijks op de afdeling geriatrie van het UZA uitgevoerd wordt. Aan de hand van de retrospectieve resultaten op deze logopedische screening wordt beschrijvend weergegeven hoe deze specifieke populatie eruit ziet. Tenslotte worden knelpunten en aanbevelingen besproken zodat de klinische zorg voor deze patiëntengroep zo optimaal mogelijk kan worden georganiseerd.

DE COORDINATIE TUSSEN RESPIRATIE EN SLIKKEN.

CHARLOTTE SCHELLEN (SPREKER), LEEN VAN DEN
STEEN EN GWEN VAN NUFFELEN

Universiteit Antwerpen

Recent komen ademhaling-slikpatronen bij dysfagie meer onder de aandacht in wetenschappelijk onderzoek. Een normaal ademhaling-slikpatroon bestaat uit inademen, gevolgd door een uitademhalingsbeweging, een slikact en tenslotte het verder uitademen. Alle variaties in dit patroon, waarbij het slikken voorafgegaan of gevolgd wordt door een inademing, zijn dus afwijkend en verhogen het risico op aspiratie. Uit voorgaand onderzoek bij personen met hoofd- en halskanker blijkt dat bij meer dan 60% van hen de ademhaling-slikpatronen verstoord zijn (Brodsky et al., 2010; Hopkins-Rossabi et al., 2021). De vraag rijst in welke mate we de respiratoire patronen meer onder de loep moeten nemen in ons logopedisch assessment en indien afwijkend, we deze dienen op te nemen in ons behandelplan voor dysfagie.

Met deze presentatie willen we meer duiding geven over de huidige stand van zaken binnen onderzoek omtrent de coördinatie tussen respiratie en slikken. Daarbij aansluitend wordt ook kort het opzet van het nieuwe Kom op Tegen Kanker studieproject RES-ST (Respiratory Swallowing Therapy in patients with radiation associated dysphagia) toegelicht, waarbij we de prevalentie van afwijkende ademhaling-slikpatronen en het therapie-effect op de slikfunctie en -veiligheid willen nagaan bij personen met chronische radiatie-geassocieerde dysfagie na hoofd- en halskanker.

THERAPIETROUW TEN AANZIEN VAN PROFYLACTISCHE SLIKOEFENINGEN BIJ PATIENTEN MET HOOFD-HALSKANKER (PRESTO- TRIAL) – DE ROL VAN PERSOONLIJKHEIDSKENMERKEN. ALICE VERGAUWEN

PhD + 20% klinisch logopediste @Universtair Ziekenhuis
Antwerpen

Profylactische slikoefeningen (PSE) kunnen bestraling gerelateerde dysfagie (RAD) verminderen, op voorwaarde van hoge therapietrouw (TT). TT varieert van laag tot hoog in verschillende onderzoeken en individuen. PSE-gerelateerde TT confounders zoals geslacht, roken en depressie en hoge vermoeidheidsniveaus bij aanvang zijn al gepostuleerd. De invloed van persoonlijkheid op TT aan PSE is nog niet onderzocht. Deze secundaire PRESTO-PSE-trial analyse doelt de invloed van persoonlijkheid op TT aan een PSE-programma te onderzoeken.

Methode

150 patiënten met een stadium III of IVA-B (TNM7) nieuw gediagnosticeerd plaveiselcelcarcinoom van de orofarynx -behandeld met (C)RT- werden geïnccludeerd in de PRESTO-trial. 116 van de 150 patiënten vulden de NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI) persoonlijkheidsvragenlijst in. Statistische analyse werd uitgevoerd met behulp van eenvoudige en finale meervoudige regressiemodellen.

Resultaten

Dit onderzoek toont aan dat het persoonlijkheidskenmerk openheid een significante invloed heeft op de algehele TT ten aanzien van PSE bij HHK ($p = 0,047$). Hogere scores op openheid verhogen de TT-percentages ($\beta = 0,058$, $SE = 0,0290$). De persoonlijkheidstreken extraversie, neuroticisme, consciëntieusheid en altruïsme zijn niet significant gerelateerd aan TT tijdens PSE.

Conclusie

Deze studie is de eerste die persoonlijkheidskenmerken van invloed op TT ten aanzien van PSE bij HHK identificeert.

OROMYOFUNCTIONELE STATUS, OROFACIALE KRACHT, EN MONDGEZONDHEID-GERELATEERDE LEVENSKWALITEIT BIJ GEZONDE VOLWASSENEN MET EN ZONDER VOORGESCHIEDENIS VAN OROMYOFUNCTIONELE THERAPIE

(1) CHARIS VAN DER STRAETEN, (2) NOOR OCKIER, (3) JOLIEN VERBEKE, (4) INEKE VAN HECKE, (5) KIM BETTENS, (6) KRISTIANE VAN LIERDE

(1-6) Center for Speech and Language Sciences (CESLAS), Vakgroep Revalidatiewetenschappen, Universiteit Gent, (6) Department of Speech–Language Pathology and Audiology, University of Pretoria.

Achtergrond/doelstellingen

Ondanks een gebrek aan evidentie omtrent langetermijneffecten, is oromyofunctionele therapie (OMFT) een veelgebruikte gedragsinterventie voor het behandelen van oromyofunctionele stoornissen (OMFS). Het doel van deze studie was de oromyofunctionele status, orofaciale kracht en mondgezondheid-gerelateerde levenskwaliteit (OHRQoL) te vergelijken tussen volwassenen met en zonder een voorgeschiedenis van OMFT. Daarnaast werden persoons- en therapiegerelateerde factoren onderzocht die van invloed kunnen zijn op de langetermijnresultaten van OMFT.

Methode

In deze cross-sectionele studie werden 31 gezonde volwassenen (gemiddelde leeftijd 23.9 jaar, SD 3.99 jaar) die als kind of adolescent OMFT volgden geïncludeerd (OMFT-groep), alsook 31 controleparticipanten gematcht voor leeftijd en geslacht (nOMFT-groep). Voor de perceptuele beoordeling van orofaciale functies werd de Orofacial Myofunctional Evaluation with Scores (OMES) gebruikt. Maximale kracht en uithouding werden nagegaan met behulp van het Iowa Oral Performance Instrument (IOP1). De Oral Health Impact Profile vragenlijst (OHIP-14) werd gebruikt om OHRQoL te evalueren.

Resultaten

De OMFT-groep behaalde een significant betere score voor de OMES subschaal 'functie' ($p=0.046$) en vertoonde vaker een fysiologisch slikpatroon ($p=0.045$) dan de nOMFT-groep. Er werden geen demografische of therapiegerelateerde factoren geïdentificeerd met significante invloed op de oromyofunctionele status van de OMFT-groep.

Besluit

Deze resultaten suggereren dat OMFT gedurende de kindertijd of adolescentie een blijvend positief effect kan hebben, wijzend op de effectiviteit van OMFT op de lange termijn.

**EMOTIEREGULATIE TRAINEN BIJ KINDEREN EN
JONGEREN.**
LAURA WANTE

UGent en eigen praktijk 'Psychologenpraktijk Laura Wante'

Emotieregulatie heeft een belangrijke invloed op de mentale veerkracht van jongeren. Steeds meer is het voor onderzoekers en klinici duidelijk dat emotieregulatie verwijst naar een complexe set van verschillende vaardigheden, zoals emotioneel bewustzijn, jezelf liefdevol ondersteunen en doelgericht handelen aan de hand van specifieke emotieregulatiestrategieën. In deze lezing wordt ingezoomd op hoe emotieregulatie kan versterkt worden bij jongeren. Er wordt stilgestaan bij welke vaardigheden belangrijk zijn en in welke volgorde deze best aangeleerd worden.

**PAARDENBLOEMEN, ORCHIDEËN EN... WIE WEET
OOK TULPEN. INDIVIDUELE VERSCHILLEN IN
SENSITIVITEIT VOOR DE OMGEVING.
PATRICIA BIJTTEBIER**

gewoon hoogleraar KU Leuven

In de bijdrage wordt het concept hoogsensiviteit zoals beschreven door Elaine Aron gesitueerd in de bredere literatuur over individuele verschillen in gevoeligheid voor de omgeving en wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste wetenschappelijke bevindingen tot dusver, met aandacht voor zowel verworven inzichten als nog openstaande vragen. In het bijzonder wordt ook stilgestaan bij de relatie tussen hoogsensitiviteit en persoonlijkheid.

**NEURODEVELOPMENTAL MARKERS OF
CHILDHOOD-ONSET FLUENCY DISORDER
(STUTTERING)
SOO-EUN CHANG**

University of Michigan (Department of Psychiatry), Ann Arbor,
MI, USA

Developmental stuttering disrupts speech communication, one of the most fundamental human actions. Affecting 5% of preschool-aged children and 1% of the general population, stuttering can lead to severe psychosocial consequences throughout a person's lifespan. Over the past three decades, neuroimaging studies of both children and adults who stutter have begun to provide significant insights into the neurobiological bases of this complex, multifactorial neurodevelopmental disorder. In this talk, I will present updated behavioral and neuroimaging research findings from studies of young children that shed light on the potential neural bases of stuttering persistence and recovery.

DE EFFECTIVITEIT VAN MOVING CUPPING THERAPY GECOMBINEERD MET LARYNGEALE MANUELE THERAPIE OP STEMKWALITEIT: EEN VERGELIJKENDE STUDIE VAN DE VHI-T, AVQI EN DSI SCORES BIJ DE BEHANDELING VAN LARYNGEALE SPANNING ALINE BAUDTS

Stemkliniek Eeklo, WZC Polderparel

Deze studie onderzoekt de effectiviteit van Moving Cupping Therapy (MCT) in combinatie met Laryngeale Manuele Therapie (LMT) bij de behandeling van laryngeale spanning. LMT richt zich op het verminderen van spierspanning rondom het strottenhoofd en het verbeteren van stemkwaliteit door manuele technieken. MCT is een innovatieve therapievorm die cups gebruikt om zuigkracht op spieren en fascia te creëren. Door de cups te bewegen over specifieke spiergroepen, wordt de doorbloeding bevorderd en spierspanning vermindert.

De studie volgt een gerandomiseerde gecontroleerde opzet met twee groepen: een controlegroep die alleen LMT ontvangt en een therapiegroep die zowel LMT als MCT ondergaat. Beoordelingen van stemkwaliteit, zoals de Voice Handicap Index (VHI-T) en akoestische metingen, worden uitgevoerd voor en na een reeks behandelingen.

De combinatie van LMT en MCT richt zich op een meer holistische aanpak van stemtherapie. Deze studie beoogt niet alleen inzicht te bieden in de werkzaamheid van MCT, maar ook in hoe deze therapie kan bijdragen aan betere behandelresultaten bij stemgerelateerde klachten.

**STEM- EN COMMUNICATIEGERELATEERDE NODEN
VAN TRANSGENDER EN GENDERDIVERSE
PERSONEN IN BELGIE EN HUN ERVARINGEN MET
TOEGANG TOT LOGOPEDIE**
TINE PAPELEU

Doctoraatsbursaal UGent (FWO)

Transgender en genderdiverse (TGD) personen ervaren vaak uitdagingen op het gebied van spraak en communicatie. Onderzoek naar stem- en communicatietraining richt zich voornamelijk op trans vrouwen, terwijl studies over non-binaire personen en trans mannen beperkt blijven. Bovendien worden TGD personen vaak geconfronteerd met barrières bij het verkrijgen van logopedische zorg. Deze studie onderzocht de stem- en communicatiebehoeften van TGD personen in België en de obstakels die ze tegenkomen bij toegang tot logopedie. Een vragenlijst, ingevuld door 197 TGD personen, bracht diverse aspecten in kaart, zoals stemtevredenheid, sociale gevolgen en toegang tot logopedie. De helft van de deelnemers was ontevreden over hun stem, vooral omdat deze niet overeenkwam met hun genderexpressie. Dit leidde vaak tot misgendering en stemgerelateerde oordelen, wat hun welzijn en sociale leven negatief beïnvloedde. Hoewel veel trans vrouwen logopedie volgden met positieve resultaten, ervoeren non-binaire personen meer barrières bij het verkrijgen van deze zorg. De resultaten benadrukken de noodzaak van een holistische benadering die rekening houdt met de diverse behoeften en ervaringen van TGD personen. Een dergelijke benadering is essentieel om effectieve ondersteuning te bieden bij stem- en communicatietraining, en om barrières in de zorgtoegang te verminderen.

**DE STEMKWALITEIT EN STEMGERELATEERDE
LEVENSKWALITEIT VAN KINDERKOORZANGERS
CASEY DEWANCKELE**

Doctoraatsbursaal Universiteit Gent

Kinderkoorzangers maken intensief gebruik van hun stem, maar hebben vaak een beperkte kennis van wat goed stemgebruik inhoudt. Dit onderzoek richtte zich dan ook op het in kaart brengen van de stemkwaliteit en stemgerelateerde levenskwaliteit (VRQoL) van deze onderbestudeerde populatie. In totaal werd bij 45 kinderen (gemiddelde leeftijd: 13 jaar, bereik 8-17jaar) een multidimensionaal onderzoek uitgevoerd, bestaande uit instrumentele beoordelingen, een auditief-perceptuele beoordeling van zowel de spreek- als zangstem (CAPE-V) en zelfbeoordelingsschalen. Deze laatste onderzochten zowel de stemgerelateerde levenskwaliteit (Children's Voice Handicap Index, CVHI-10) als het algemene welzijn (KIDSCREEN-10). De kinderkoozangers toonden uitstekende stemcapaciteiten aan, met een gemiddelde Dysphonia Severity Index van 6,4 en uitstekende frequentie- en intensiteitsrangings op het Voice Range Profile. Desondanks wezen de Acoustic Voice Quality Index (3,1) en de perceptuele beoordeling van zowel de spreekstem (Grade = 13.76) als zangstem (Grade = 10.67) op lichte dysfonie. Ondanks de gemiddeld (84,4%) tot hoge (6,7%) gezondheidsgerelateerde levenskwaliteit van de kinderen, lag de CVHI-10 van 3,4 net onder de cut-off (3,5) en meldde de helft (51,1%) van hen stemklachten na zangprestaties. Dit benadrukt de noodzaak van verder onderzoek naar het inzicht van kinderen in hun vocale gewoonten.

**AUTONOME DISFUNCTIE EN HRV-BIOFEEDBACK
BIJ FUNCTIONELE DYSFONIE**

**IRIS MEERSCHMAN (CO-AUTEURS: EVELIEN
D'HAESELEER, MARIE-ANNE VANDERHASSELT,
SOFIE CLAEYS, KRISTL VONCK, RIET VERGAUWE,
GWEN VAN NUFFELEN, GAUTHIER DESUTER,
NELSON ROY, KRISTIANE VAN LIERDE)**

Postdoc UGent

Doelstellingen

Het eerste doel van deze pilootstudie was om de (dis)functie van het autonoom zenuwstelsel (AZS) bij patiënten met functionele dysfonie (FD) te onderzoeken. Het tweede doel was om het effect van een interventie gebaseerd op regulatie van het AZS, namelijk hartslagvariabiliteit (HRV) biofeedback, in deze populatie te onderzoeken.

Methode

Voorlopig werden zes patiënten met FD geïncludeerd. De functie van het autonoom zenuwstelsel werd onderzocht met behulp van zowel fysiologische metingen (bv. HRV) als psychologische vragenlijsten (bijv. Depression Anxiety and Stress Scale). De patiënten volgden een maand HRV-biofeedbacktraining (20 min/dag). Na deze interventie werden de onderzoeken herhaald.

Resultaten

Bij elke casus werden minstens 2 aandoeningen gerelateerd aan autonome disfunctie vastgesteld. 83,3% (n = 5/6) scoorde hoog op angst en stress. HRV was significant lager dan de gemiddelde norm. Na de interventie werd bij de meeste casussen een positieve evolutie in zowel de autonome functie als de stemfunctie waargenomen.

Conclusie

Autonome disfunctie lijkt geassocieerd te zijn met de onderzochte casussen met FD. Deze pilootstudie toonde veelbelovende resultaten aan na HRV-biofeedback, een AZS-interventie zonder fonatie. In een later stadium van het project zal een case-control studie en een randomized controlled trial uitgevoerd worden.

Opmerking: Meer resultaten zullen beschikbaar zijn tegen het congres.

**PERSONALITY AND VOICE DISORDERS: HOW CAN
IT INFORM OUR TREATMENT?
LAURA TOLES**

Assistant Professor, Department of Otolaryngology - Head and
Neck Surgery
University of Texas Southwestern Medical Center

Over the past 25 years, the link between personality dispositions and behavioral voice disorders has been illuminated. Individuals with phonotraumatic voice disorders (e.g., vocal fold nodules) tend to be more extraverted and impulsive, whereas individuals with muscle tension dysphonia tend to exhibit more introversion and control. The knowledge of these personality dispositions can be helpful to how we approach treatment for these disorders. Recent work has found that increased presence of extraversion and social dominance predicts increased vocal dose (i.e., people who are extraverted talk more in their daily lives), and lower levels of constraint (e.g., individuals with are more impulsive and less harm avoidant) are more likely to speak louder. These findings suggest that personality could influence vocal behaviors that are more likely to contribute to the development and persistence of phonotraumatic lesions. This talk will review the current state of research in personality and voice disorders, discuss how it can inform treatment of individuals with hyperfunctional voice disorders, and consider directions for future research.